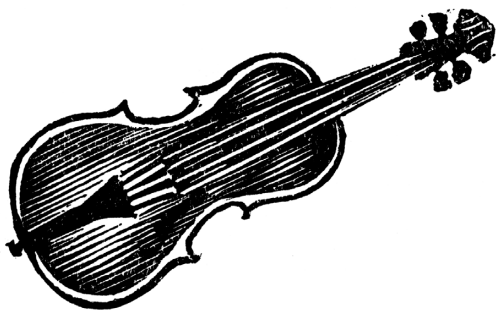

Μουσική βραδιά

Κυριακή, 27 Σεπτεμβρίου 2015, 7.00 μμ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Θουκυδίδου 13, Πλάκα

Νίκος Σκαλκώτας (1904–1949)

Δέκα σκίτσα για έγχορδα (A/K 38)

Συμφωνία
Κοντσέρτο
Πασακάλια
Σουίτα
Κοντσερτίνο
Σερενάτα
Ράγκταϊμ
Νυχτερινό
Καπρίτσιο
Ρόντο

Τα γνωστά Δέκα σκίτσα για έγχορδα του Σκαλκώτα έχουν τον πλήρη τίτλο Δέκα κομμάτια για κουαρτέτο εγχόρδων (Σκίτσα). Ο όρος «σκίτσα» είναι, εδώ, αμφισήμαντος: σημαίνει τόσο τη μουσική υφή του κάθε κομματιού, όσο και το γεγονός ότι, στο βαθμό που ο συνθέτης φρόντισε να το γράψει σε μια και μόνο σελίδα παρτιτούρας, μπορούσε να κοιταχτεί με μια μόνο ματιά, σαν σκίτσο ζωγραφικής. Έτσι, δέκα σκίτσα είναι επίσης δέκα σελίδες παρτιτούρας. ... Τα Δέκα σκίτσα, ως τρόπος γραφής για έγχορδα, βασίζονται στην πυκνή εναλλαγή τρόπων σύνθεσης, γραφής και παιξίματος για έγχορδα οριζοντίως και καθέτως. Μέσα από την εναλλαγή αυτή διακρίνονται με σαφήνεια τα θεμελιακά στοιχεία της σκαλκωτικής σύνθεσης, τα θεματικά και τα συνοδευτικά τους (αντιστίξεις, φιγούρες, συγχορδίες κτλ.), και οι «μορφές» ή «εικόνες» όπου ο τρόπος παιξίματος (πιτσικάτα, γκλισάντα κτλ.) έρχεται σε πρώτο πλάνο. Τα δύο αυτά στοιχεία, τα «θεματικά» και τα «εικονικά», διατάσσονται, εν συνεχεία, ιεραρχικά, ώστε τα εικονικά να εξαρτώνται από τα θεματικά ως εισαγωγές (σπανιότερα, σε αυτό το έργο), ως αναπτύξεις, κόντες και επεισόδια των θεματικών. Η σαφής αυτή ιεραρχία συμβάλλει στη σαφή αναπαράσταση της ιδέας του κάθε κομματιού, ως μέθοδος που θα μπορούσε να αντιστοιχηθεί με την προοπτική της ζωγραφικής.

Κωστής Δεμερτζής, 2001

Από το συνοδευτικό κείμενο της ηχογράφησης
του Νέου Ελληνικού Κουαρτέτου
Nikos Skalkottas, *Chamber Music* (BIS 1124)

Φραντς Σούμπερτ (1797–1828)

Κουιντέτο εγχόρδων σε ντο μείζονα
(Op. 163 / D. 956)

Allegro ma non troppo
Adagio
Scherzo. Presto – Trio. Andante sostenuto
Allegretto

Πολλοί χαρακτηρίζουν το *Κουιντέτο εγχόρδων σε ντο μείζονα* του Φραντς Σούμπερτ ως το πρώτο έργο ορόσημο της μουσικής δωματίου της ρομαντικής περιόδου. Η ιδιοφυής ενορχήστρωση και ο απόλυτος έλεγχος της φόρμας κάνουν το έργο αυτό να πλησιάζει ως ακουστικό αποτέλεσμα τη συμφωνική μουσική της εποχής και να απομακρύνεται από τα συνήθη ακούσματα μουσικής δωματίου που είχε το κοινό ως τότε. Ο διπλασιασμός της χαμηλότερης φωνής του κουαρτέτου δίνει την ευκαιρία στον συνθέτη να αντιμετωπίσει την κλασική κουαρτετική σύνθεση με μεγαλύτερη ελευθερία, δίνοντας διττό ρόλο στο δεύτερο τσέλο: της γνώριμης βάσης του κουαρτέτου και του «οργάνου επισκέπτη», που συνδιαλέγεται με τα υπόλοιπα όργανα.

Ακούγοντας το έργο αυτό, μπορούμε χωρίς ιδιαίτερο κόπο να καταλάβουμε την παράδοση επιλογή του Σούμπερτ να χρησιμοποιήσει ένα δεύτερο τσέλο. ... Παραδόξως, αν και κατέχει έναν απόλυτα ανεξάρτητο ρόλο, διπλασιάζει συχνά τη μελωδική γραμμή του πρώτου ... παραδόξως, αν και αποτελεί τη βάση του μουσικού συνόλου, συνομιλεί ευθαρσώς και ανεξάρτητα με το υπόλοιπο σύνολο. ... Προσφέρει δε μια ηχητική πληρότητα που αφήνει τον συνθέτη να αντιστοιχίσει μουσικά το κουαρτέτο με το «βιολοντσέλο επισκέπτη», πλησιάζοντας έτσι τη ρομαντική κουαρτετική γραφή και δίνοντας στα υπόλοιπα μέλη του συνόλου τη δυνατότητα να αναπτύξουν ελεύθερα την εκφραστικότητα και τη δεξιοτεχνία τους.

Marcel Schneider, *Schubert*, Παρίσι 1960

*Η συναυλία αφιερώνεται στη μνήμη
του πρόωρα χαμένου συναδέλφου βιολοντσελίστα
Νίκου Παπαδημητρίου (1976–2015)*

Φαίδων Μηλιάδης, βιολί

Ευγένιος Ζημπάι, βιολί

Αγγέλα Γιαννάκη, βιόλα

Άγγελος Λιακάκης, βιολοντσέλο

Αλέξης Καραϊσκάκης Νάστος, βιολοντσέλο

